

The Hebrew University of Jerusalem

Syllabus

The Philosophical Sources of Modern Jewish Thought - 14117

Last update 18-09-2022

HU Credits: 4

Degree/Cycle: 1st degree (Bachelor)

Responsible Department: Jewish Thought

Academic year: 0

Semester: 2nd Semester

Teaching Languages: Hebrew

Campus: Mt. Scopus

Course/Module Coordinator: Benjamin Brown

Coordinator Email: benjamin.brown@mail.huji.ac.il

Coordinator Office Hours: By appointment

Teaching Staff:

Prof Benjamin Brown

Course/Module description:

In this course we will analyze selected Western philosophers of the 17th-20th centuries who impacted Modern Jewish thought.

Course/Module aims:

Basic knowledge of key developments in 17th-20th centuries Western philosophy.

Learning outcomes - On successful completion of this module, students should be able to:

To encounter major trends in modern Western philosophy (with emphases on Metaphysics, epistemology and political philosophy); to learn the key concepts of philosophy in the period; to examine parallel developments in the contemporary Jewish thought; to develop critical thinking on philosophical and theological arguments.

Attendance requirements(%):

100

Teaching arrangement and method of instruction: Lectures

Course/Module Content:

1. "Modern Philosophy" and "Jewish Thought"; Descartes
2. Locke (1): The beginnings of Empiricism
3. Leibniz
4. Hobbes, the social contract and the concept of sovereignty
5. Locke (2): Religion and political philosophy
6. Lurianic Kabbalah and its dissemination; "Rationalist Kabbalah"
7. Sabbateanism; Luzzatto
8. Spinoza (1): Metaphysics and epistemology
9. Spinoza (2): Ethics and political philosophy (with background about Hobbes)
10. Spinoza (3) The concepts of religion and Judaism
11. Rousseau; the assault on Christianity – Voltaire and d'Holbach
12. Mendelssohn and the beginning of Jewish Enlightenment
13. Berkeley
14. Hume
15. Kant (1): Metaphysics and epistemology

-
16. Kant (2): Ethics and the ideal of enlightenment
 17. The French Revolution, its proponents and its critics: Burke, Paine and de Maistre
 18. The beginnings of Hasidism and the response of the Mitnagdim
 19. Jewish Reform in Western Europe; the Orthodox response; Haskalah in Eastern Europe
 20. The rise of German idealism; Hegel
 21. The beginnings of existentialism: Kierkegaard
 22. Historical Materialism: Marx and Engels
 23. The linguistic turn: Frege, Russell, Logical Positivism, Wittgenstein; the "University" Debate
 24. Nietzsche; the roots of Fascist thought; Lithuanian Musar Movement
 25. Pragmatism
 26. Buber and Dialogical Philosophy; Sartre and Existentialism

Required Reading:

נושא 1: 'פילוסופיה מודרנית' ו'הקשר מחשבת ישראל'; דקרט קריאת חובה לנושא: אלעזר ויינריב, מדקרט עד יום, הוצאת האוניברסיטה המשודרת, כרך א, יחידות 1-2. לחילופין: יוסף בן שלמה, פרקים בתורתו של ברוך שפינוזה, תל אביב תשמ"ז, פרקים ב-ד, עמ' 38-16.

נושא 2: לוק (א): ראשית האמפיריציזם קריאת חובה לנושא: ויינריב, מדקרט עד יום, כרך ב, יחידות 5-6. לחילופין: שמואל הוגו ברגמן, תולדות הפילוסופיה החדשה, כרך א, פרק יג, עמ' 297-334.

נושא 3: לייבניץ קריאת חובה לנושא: ויינריב, מדקרט עד יום, כרך ג, יחידות 10-11. לחילופין: ברגמן, תולדות הפילוסופיה החדשה, כרך א, פרק טז, עמ' 382-419.

נושא 4: הובס, האמנה החברתית ומושג הריבונות קריאת חובה לנושא: ג'ורג' ה' סאביין, תולדות תורת המדינה, תל אביב תשכ"ד, כרך א, פרק 23, עמ' 476-497. תחליף למתקשים במיוחד: שלמה אבינרי, רשות הרבים, תל אביב תשמ"ו, פרק יב, עמ' 96-104.

נושא 5: לוק (ב): ביקורת הדת והפילוסופיה הפוליטית קריאת חובה לנושא: סאביין, תולדות תורת המדינה, כרך ב, פרק 26, עמ' 51-75. תחליף למתקשים במיוחד: אבינרי, רשות הרבים, פרק יג, עמ' 105-111.

נושא 6: קבלת האר"י והתפשטותה; קבלה רציונליסטית קריאת חובה לנושא: יורם יעקבסון, מקבלת האר"י עד לחסידות, תל אביב תשמ"ד, פרקים א-ח, עמ' 9-66.

נושא 7: שבתי צבי והתיאולוגיה השבתאית; רמח"ל

קריאת חובה לנושא: גרשום שלום, מצוה הבאה בעבירה, ירושלים תשל"ג. למתקשים במיוחד: יורם יעקבסון, מקבלת האר"י ועד לחסידות, פרקים ט-י, עמ' 67-80.

נושא 8: שפינוזה (א): מטאפיזיקה ותורת ההכרה
קריאת חובה לנושא: ויינריב, מדקרט עד יום, כרך א, יחידה 3. לחילופין: בן שלמה, פרקים בתורתו של ברוך שפינוזה, פרקים ה-יא, עמ' 39-85.

נושא 9: שפינוזה (ב): אתיקה, פילוסופיה פוליטית
קריאת חובה לנושא: ויינריב, מדקרט עד יום, כרך א, יחידה 4. לחילופין: בן שלמה, פרקים בתורתו של ברוך שפינוזה, פרקים יב-יג, עמ' 86-101.

נושא 10: שפינוזה (ג): תפיסת הדת ותפיסת היהדות
קריאת חובה לנושא: זאב לוי, שפינוזה ומושג היהדות, תל אביב תשמ"ג, פרק א, עמ' 13-43.

נושא 11: רוסו; המתקפה על הנצרות - וולטר והולברן
קריאת חובה לנושא: סאביין, תולדות תורת המדינה, כרך ב, עמ' 51-132. למתקשים במיוחד: אבינרי, רשות הרבים, פרקים יד-טו, עמ' 112-127.

נושא 12: מנדלסון וראשית ההשכלה היהודית
קריאת חובה לנושא: עמוס אילון, רקוויאם גרמני, אור יהודה תשס"ה (הפרק על מנדלסון); זאב לוי, שפינוזה ומושג היהדות, פרק ב, עמ' 44-83.

נושא 13: ברקלי
קריאת חובה לנושא: ויינריב, מדקרט עד יום, כרך ב, יחידה 7. לחילופין: ברגמן, תולדות הפילוסופיה החדשה, פרק יד, עמ' 335-360.

נושא 14: יום
קריאת חובה לנושא: ויינריב, מדקרט עד יום, כרך ג, יחידות 8-9. לחילופין: ברגמן, תולדות הפילוסופיה החדשה, פרק טו, עמ' 361-381.

נושא 15: קאנט (א): מטאפיזיקה ותורת ההכרה
קריאת חובה לנושא: שמואל הוגו ברגמן, הפילוסופיה של עמנואל קאנט, ירושלים תשמ"ב, עמ' 15-85.

נושא 16: קאנט (ב) תורת המוסר ואידיאל הנאורות
קריאת חובה לנושא: ברגמן, הפילוסופיה של עמנואל קאנט, עמ' 86-103.

נושא 17: המהפכה הצרפתית, מצדדיה ומבקריה: ברק, פיין ודה-מסטר
קריאת חובה לנושא: סאביין, תולדות תורת המדינה, כרך ב, עמ' 142-154; ישעיה ברלין, האנושות בול עץ עיקש, תל אביב תשנ"ה, עמ' 95-165.

נושא 18: ראשיתה של החסידות ותגובתם של המתנגדים
קריאת חובה לנושא: עמנואל אטקס, תנועת החסידות בראשיתה, תל אביב תשנ"ח, פרקים ב-ז, י-יא, עמ' 17-77, 100-119.

נושא 19: הרפורמה במערב אירופה; התגובה האורתודוקסית; ההשכלה היהודית במזרח אירופה

קריאת חובה לנושא: יעקב כ"ץ, היציאה מן הגיטו, תל אביב תשמ"ה, פרק שמיני, עמ' 123-139;
עמנואל אטקס, 'שאלת מבשרי ההשכלה במזרח אירופה', בתוך: תרביץ נז, א (תשמ"ח), עמ' 95-114
(וכן בקובץ: הדת והחיים, ירושלים תשנ"ג, עמ' 25-44).

נושא 20: עליית האידיאליזם הגרמני; הגל

קריאת חובה לנושא: סאביין, תולדות תורת המדינה, כרך ב, עמ' 156-177.

נושא 21: ראשית האקזיסטנציאליזם: קירקגור

קריאת חובה לנושא: רן סיגד, אקזיסטנציאליזם, ירושלים תשל"ה (תשנ"ג), עמ' 82-117.

נושא 22: מטריאליזם היסטורי: מארקס ואנגלס

קריאת חובה לנושא: סאביין, תולדות תורת המדינה, כרך ב, עמ' 292-339.

נושא 23: המפנה הלשוני: פרגה, ראסל, הפוזיטיביזם הלוגי, וויטגנשטיין; פולמוס ה"יוניברסיטי"

קריאת חובה לנושא: Striver Dan, Language Religious, 1996 MA Cambridge, chap. 3, pp. 37-58; או: יעקב יהושע רוס, בתוך: פילוסופיה ישראלית (אסא כשר ומשה חלמיש, עורכים); יהושע בר הלל, הגיון, לשון, שיטה, עמ' 197-212.

נושא 24: ניטשה; שרשי המחשבה הפשיסטית; תנועת המוסר הליטאית

קריאת חובה לנושא: רן סיגד, אקזיסטנציאליזם, ירושלים תשנ"ג, עמ' 38-81; סאביין, תולדות תורת המדינה, כרך ב, עמ' 418-466.

נושא 25: פרגמטיזם

קריאת חובה לנושא: ימימה בן מנחם, 'מבוא', בתוך: וויליאם ג'יימס, פרגמטיזם, תל אביב תש"ס, עמ' 7-31.

נושא 26: בובר והפילוסופיה הדיאלוגית; סארטר והאקזיסטנציאליזם

קריאת חובה לנושא: שמואל הוגו ברגמן, הוגי הדור, ירושלים תשמ"ד, עמ' 179-193; רן סיגד, אקזיסטנציאליזם, עמ' 215-263.

Additional Reading Material:

נושא 6: קבלת האר"י והתפשטותה; קבלה רציונליסטית

קריאה מומלצת: גרשום שלום, אברהם כהן הירירה [...] - חייו, יצירתו והשפעתה, ירושלים תשל"ח.

נושא 12: מנדלסון וראשית ההשכלה היהודית

קריאה מומלצת: זאב לוי, שפינוזה ומושג היהדות, פרק ג, עמ' 84-95.

נושא 18: ראשיתה של החסידות ותגובתם של המתנגדים

קריאה מומלצת: חיים הלל בן ששון, 'אישיותו של הגר"א והשפעתו ההיסטורית', ציון לא (תשכ"ו), עמ' 39-86, 197-216; עמנואל אטקס, יחיד בדורו: הגאון מוילנה - דמות ודימוי, עמ' 17-43.

נושא 19: הרפורמה במערב אירופה; התגובה האורתודוקסית; ההשכלה היהודית במזרח אירופה

קריאה מומלצת: יעקב כ"ץ, היציאה מן הגטו, כל הספר.

נושא 23: המפנה הלשוני: פרגה, ראסל, הפוזיטיביזם הלוגי, וויטגנשטיין; פולמוס ה"יוניברסיטי"
קריאה מומלצת: Ma Malden, Frege, Kenny Anthony, 2000. 1, 4, 7, pp. 1-11,
50-77, 126-141

נושא 24: ניטשה; שרשי המחשבה הפשיסטית; תנועת המוסר הליטאית
קריאה מומלצת: מרדכי פכטר, מבוא, בתוך: כתיב ר' ישראל סלנטר (מ' פכטר, עורך), תל אביב
תשמ"ט, עמ' 7-70.

Course/Module evaluation:

End of year written/oral examination 80 %

Presentation 0 %

Participation in Tutorials 0 %

Project work 0 %

Assignments 20 %

Reports 0 %

Research project 0 %

Quizzes 0 %

Other 0 %

Additional information:

Every week the students will be required to submit an exercise in the form of a 'term sheet' that will include the definitions of the terms presented in the classes of the passing week. The exercises will receive a pass/fail grade only. An exercise graded 'failed' must be resubmitted to pass. At the end of the course, a summarizing glossary will be submitted that will include all the terms of all the previous exercises. Submitting all the exercises without exception is a condition to take the final exam.